

YENİMAHALLE REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

İLÇE KRİZE MÜDEHALE EKİBİ

İLÇEMİZDEKİ OKULLARDA KAYITLI OLAN YABANCI ÖĞRENCİLERLE İLGİLİ YAPMIŞ OLDUĞU SORUNLARIN TESPİTİ VE YAPILABİLECEKLERLE İLGİLİ

RAPORDUR

Yenimahalle Ankara Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde ,ilçemizde eğitim öğretim görmekte olan yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimi ile ilgili düzenlenen değerlendirme toplantısı 8 Ocak 2016 tarihindeYenimahalle İlçe Milli Eğitim Müdürü Seyit Ahmet KAYHAN'ın başkanlığında düzenlenmiş olup,şube müdürü Mehmet ER,Yenimahalle Rehberlik Araştırma Merkezi ve Halk Eğitim Merkezi Müdürü,Yenimahalle İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde proje çalışmalarını yürüten ARGE Ekibi,yabancı uyruklu öğrencisi bulunan 45 okul müdürü ve Ankara Yardımlaşma ve Dayanışma Platformu(AYDAP)başkanı katılımı gerçekleşmiştir.

Toplantı neticesinde alınan kararlar doğrultusunda öğrencilerin eğitim öğretime kendi buldukları okullarda devam etmeleri kararı alınmış ve Yenimahalle İlçe Krize Müdahale Ekibi olarak Yenimahalle Rehberlik Araştırma Merkezi bünyesinde okul ziyaretlerinin yapılması planlanmış ve okullarda psiko-sosyal müdahale hizmetinin verileceği belirtilmiştir.

Yenimahalle Rehberlik Araştırma Merkezinde İlçe Krize Müdahale Ekibi Merkez Müdürü Semra Apakkan Eş'in başkanlığında toplanarak Okullarda yaşanan sorunlarla ilgili alanımız dahilinde neler yapılabileceğinin planlanması için okullara bir ziyaret yapılması okul yönetici, rehber öğretmenleri ve öğretmenler ile görüşmeler yapılarak önce sorunların ve taleplerin alınmasına karar verildi. Bu amaçla ekip üçe bölündü ve okullar tek tek arandı, sayının az olduğu (bir iki öğrenci) dışında tüm okullara ziyaretler yapılarak toplantılar gerçekleştirilmiştir.

32 okula yapılan ziyaretlerde idareciler, okul rehber öğretmenleri ve 460 sınıf ve branş öğretmeni ile toplantılar yapıldı. İdarecilerin, rehber öğretmenlerin ve öğretmenlerin aktardıkları sorunlar ve çözüm önerileri aşağıdaki başlıklar halinde sunulmuştur.

(a) Dil Sorunu: Okullarda karşılaşılan en temel sorun yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe bilmemesi, bilenlerin ise dilimizde eğitim alabilecek kadar okuma ve yazma becerilerine sahip olmamaları olarak tanımlanabilir.

- Bu öğrencilerin eğitime dâhil edilirken yaşanan dil problemi ile alakalı, sistemli bir Türkçe öğretimi yaklaşımı gereksinimler çerçevesinde planlanıp yapılamadığı gözlenmiştir.Bir diğer önemli husus öğrencilerin sınıflara yerleştirilmesinde ortak bir yol izlenemediğidir. Bazı okullar tüm öğrencileri birinci sınıftan başlatırken bazı okullar yaş seviyesine uygun sınıfa yerleştirmişler örneğin 10 yaşındaki öğrencinin üçüncü sınıfa yerleştirilmesi okuma yazma çalışması yapmayan sınıf öğretmenin işini zorlaştırmakta ve günlük ders planının işleyişinde de sıkıntılar doğurmaktadır.Ayrıca Öğrencinin dil bilmemesi öğretmenin işini daha da zorlaştırmaktadır. 12 yaşında öğrencinin birinci sınıfa yerleştirilmesi de öğrenci

açısından risk yaratabilmektedir. Bu konu ile ilgili taraflarla bir araya gelip bir model geliştirilmesi ve bu konuda tüm okullarda ortak tutum sergilenmesi önemlidir.

- Okullarda okuma yazma kurslarının açılmasıyla ilgili sorunlar olduğu dile getirilmiştir. Okuma yazma kursu için Halk Eğitim Merkezlerinden görevlendirilecek öğretmenlerin Türk Dili ve Edebiyatı mezunu olma şartının aranması okullar için sorun olmaktadır. Yabancı öğrencilerin okuma yazma çalışmalarının sınıf öğretmenlerine yaptırılmaması ve bununla ilgili bir sistematığın olmayışı sıkıntı yaratmaktadır. Okullarda veli ve öğrenciler için takviye okuma yazma kurslarının açılması ve görevlendirilecek öğretmenlere ücret ödenmesi talep edilmiştir ancak bunun kolaylıkla gerçekleştirilemediği ve kişisel çabalarla karşılanmaya çalışıldığı gözlenmiştir. Öğretmenler çocukların dilini bilmediklerinden iletişim konusunda zorlandıklarını ve yeterince yararlı olmadıklarını düşünmektedirler.

Bu Soruna (Dil Sorununa) Yönelik Öneriler:

Dil konusu ile ilgili olarak Yenimahalle İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından okuma yazma ve Türkçe kursları ile ilgili girişimlerde bulunulmuş ve Halk Eğitim Merkezi bünyesinde yedi yaşından küçük olmaması şartı ile okullarda on saate kadar öğretmenlerin de ücret alabileceği şekilde organize edilmiştir.

Ayrıca Türkçe kursları da on iki kişiden az olmamak şartı ile yine Halk Eğitim Merkezi bünyesinde okul kurs merkezi olacak şekilde gerçekleştirilecektir.

- Yine bu öğrencilere yönelik yaz okulu çalışmaları yapılabilir. (Kurslar ve atölye çalışmaları yapılabilir.)
- Yapılacak olan daha sistematik travma sağaltım çalışmalarına da yaz okulu döneminde yer verilebilir. Rehberlik ve Özel eğitim hizmetleri Genel Müdürlüğü travma ile çalışan sivil toplum örgütleri ve Rehberlik araştırma merkezi iş birliği ile bu çalışmaların yürütülmesi öğrencilerin ruh sağlığı açısından da önemlidir. Ayrıca yaz okulunda yapılabilecek sosyal ve sportif faaliyetler ile öğrencilerin travma ile başa çıkmaları ve Türk kültürüne uyumları kolaylaştırılabilir. Böylelikle çocuklarda aidiyet duygusunun gelişmesine yardımcı olunabileceği düşünülmektedir.
- Yaz okulu çalışması kapsamında ve devamında bu öğrencilerin velilerine yönelik olarak da çalışmalar planlanmalıdır. Veliler özellikle de annelerin dil sorunu yaşadıkları ve bunun için okula gelmedikleri söylenmiştir. Annelerin Türkçe öğrenmesi ile birlikte veli okul diyalogu gelişeceğinden veliler okuldaki veli eğitimlerine katılabilecekler ve okulla iş birliği yapabileceklerdir. Velilere yönelik olarak da öğrencilerle yapılacağı gibi travma sağaltım ve uyum çalışmaları yapılmalıdır.
- Bu çocukların daha iyi oryante olabilmeleri için destek eğitim odaları kullanılabilir.
- Yabancı uyruklu öğrenciler için kendi bölgelerinden gelen öğretmenlerden yararlanılabilir. Öğrenci yoğunluğunun fazla olduğu okullarda görevlendirilecek yabancı uyruklu öğretmenlerin diğer öğretmenlerin de işini kolaylaştıracağı ve eğitim öğretimin nitelikli sürdürülebilmesi anlamında katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Öğrencilere kendi dillerinde yazılmış hikâye kitapları vermek öğrencileri çok mutlu ettiği söylenmiştir. Kendi dillerinde masal, hikâye kitapları vermek öğrencinin kendini mutlu hissetmesini sağlayacak ve kabul görüyor olmak adaptasyon sürecinde kendini geliştirmesini sağlayacaktır.
- Bu öğrencilerin her birinin risk altındaki çocuklar oldukları ve daha sistemli planlamaların yapılmasının ortaya çıkabilecek risklerin de önlenmesi açısından çok

gerekli olduğu unutulmamalıdır. Kendini yabancı hissettiği ve iletişim kuramadığı bir yerde çocuklar risk altındadır. Madde kullanımı, dilencilik ve benzeri riskler bunların arasında sayılabilir ve ayrıca çocuk işçiliği yaygınlaşabilir.

(b) Mülteci Öğrencilerin özellikle bazı okullarda çok yoğun olarak bulunması:

- Yabancı öğrenci yoğunluğunun bazı okullarda daha fazla olması okula devam eden Türk öğrencilerde ve velilerde tepkilere neden olduğu velilerin çocuklarının derslerden geri kaldığını düşünmeye başlamalarına sebep olduğu söylenmiş bazı velilerin de çocuklarını okullardan almak istediklerini söyledikleri dile getirilmiştir. Bazı okullarda öğrenci sayısı çok artmıştır bu okullarda görev yapan öğretmenlerden öğrencilerin ilçedeki diğer okullara da dağıtılmasını talep etmişlerdir. Servislerle ilçedeki başka okullara dağıtılan öğrencilerin kaynaşmasının daha kolay olacağı söylenmiş ve bu sorumluluğun tüm öğretmenler tarafından paylaşılması gerektiği vurgulanmıştır.

Bu soruna yönelik öneriler: Her geçen gün yabancı öğrenci sayılarında artma olduğu gözlemlendiğinden bu öğrencilerin ilçedeki okullara eşit dağıtımının yapılması öğretmen veli ve Türk öğrencilerden gelen onları endişeye düşüren hususların giderilmesine yardımcı olacağı, farkındalık düzeyinin artacağı ve bunun neticesinde kabullenme sürecinin daha hızlı olacağı, kaynaşmayı kolaylaştıracağı belirtilmiştir.

(c) Okul çalışanlarının mültecilik, travma, göç vb konularda bilgi ve donanım eksikliğinin olması.

- Öğretmenlerin ve rehberlik servislerinin travma, göç, uyum sorunlarının giderilmesi gibi konularda hizmet içi eğitimlerle güçlendirilmesi gerekmektedir.

Bu soruna yönelik öneriler: Bu çalışmalar yapılırken konu bütüncül bir yaklaşımla ele alınıp ülke çapında standartın sağlanması gerekmektedir. Bu alanda çalışma yapan üniversiteler, sivil toplum örgütleri ile işbirliği yaparak yapılandırılmış çalışmaların ortaya konulup rehber öğretmenlere verilmesi yararlı olacaktır.

(d) Türk öğrencilerin ve velilerin bu öğrencileri kabulü konusunda yaşanan güçlükler

- Mültecilerle yaşanan ve yaşanabilecek güçlüklerle ilgili velilerin ve öğrencilerin bilgilendirilmesi gerekmektedir.
- Rehber öğretmenlerin okullarında öğrenci,veli,öğretmen gruplarına farkındalık bilincini kazandırma amacı ile sürekliliği olan çalışmalar yapılması önerilmektedir.Ayrıca öğrenciler arasında olabilecek Akran Zorbalığı ve bunu önleme çalışmasının da yine okulun bütün öğretmenleri tarafından aynı ortak tutum ile öğrencilere kazandırılması gerekmektedir ve bu çalışmaların sürekli birbirini tekrar eden çalışmalar olması yeri geldiğinde uygulamalı olması gerekmektedir.

(e) Mültecilerden kayıtlı öğrenci sayıları ile devam eden öğrenci sayıları arasında farklar bulunmaktadır.

- Velilerin çocukları okula kaydettirip maddi yardım aldıkları daha sonra çocukları okula göndermedikleri söylenmiştir. Öğrenci ve velilere yapılacak yardımların okul içerisinde yapılması okul algısını olumsuz etkilemektedir. Okulların eğitim öğretim yapma işlevini gölgede bırakmakta olup, temel ihtiyaçların karşılandığı yerlere dönüştürmektedir. Türk öğrenci ve veliler arasında sorunlara da neden olma olasılığı vardır.
- **Bu soruna yönelik öneriler:** Yapılacak yardımların okul dışında başka mekanizmalar tarafından okul binaları hiçbir şekilde kullanılmadan yapılması okulların temel işlevinin eğitim öğretim olduğu algısını güçlendirecektir. Okullara başka amaçlarla kayıt yaptırma, devamsızlık gibi durumları engelleyeceği düşünülmektedir.

Sonuç olarak; yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim öğretime kazandırılması ve adaptasyonu için bütüncül bir yaklaşımla bir model geliştirilip tüm ülkede aynı standartta uygulanması sağlanmalıdır. Öncelikle bu öğrencileri eğitim ve öğretimin onların hakkı olduğu gerçeği göz ardı edilmemeli bu sebeple hak temelli bir yaklaşım benimsenmelidir.gerekirse ilgili kişiler bir çalıştay düzenleyip bu politikaların belirlenip 2016-2017 eğitim öğretim yılında uygulanması zaman kaybetmeme ve yeni sorunlar üretmeme açısından önemli olacaktır. Öğretmenler ne yapacaklarını el yordamı ile bulmakta ve geçici çözümler ile işi sürdürmektedirler bu konu ile ilgili öğretmenlere materyal desteği verilmeli ve hizmet içi eğitimlerle desteklenmelidir. Özellikle bu öğrencilerin travmatik bir geçmişleri olduğu düşünüldüğün de öğretmenlerin travma ve sağaltımı konusunda eğitimlerden geçirilmesi önemlidir.

Yabancı uyruklu öğrencilere okula uyum ve adaptasyon süreci içinde okul idari sisteminin başlanarak okulu ve birimlerini tanıtmaya süreci,öğretmenleri tanıtmaya süreci,okul çalışanlarını tanıtmaya süreci yapılmalıdır.Öğrencilerin arkadaş edinmeleri ve birbirini kabul etme süreçlerinde beraber çalışabilecekleri proje ödevleri verilebilir,Ankara İlinin önemli yerleri,tarihi yerleri bu öğrencilerle oluşturulacak grup ile öğretmenleri eşliğinde gezilebilir ve aidiyet duygusu kabul görme süreci daha hızlı gerçekleşebilir.